

Liisa Lumijärvi, Sari Pekkala, Esa Kinnunen, Pekka Poukkula, Elsi Ylikulju, Juha Korpi,
Saara Holappa, Elina Jaakola, Jari Ingernttilä, Kristiina Mutka-Leinonen, Pyry Suonsivu

Tietohallinnon lausunto

Tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksien kartoittaminen Raahen kaupungissa

1. Tausta

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Raahen kaupunki käynnistää kartoituksen tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksista kaupungin eri toimialoilla. Aloitteen mukaan kartoituksessa tulisi tunnistaa tehtäviä ja prosesseja, joissa tekoäly voisi nopeuttaa käsittelyä, vähentää rutiinityötä, helpottaa tiedonhakua, tukea henkilöstöä tai parantaa palveluiden sujuvuutta.

Lisäksi aloitteessa esitetään muiden kuntien käytäntöjen selvittämistä sekä tietosuojaan, tietoturvaan, datan hallintaan, avoimuuteen ja ihmisen päätösvallan säilyttämiseen liittyvien vaatimusten arviointia. Aloitteessa ehdotetaan myös kartoituksen hyödyntämistä vuoden 2027 talousarvion ja strategiatyön valmistelussa.

2. Tekoälyn hyödyntämisen nykytila Raahen kaupungissa

Raahen kaupungissa on jo toteutettu useita tekoälyn turvallista ja tarkoituksenmukaista hyödyntämistä edistäviä toimenpiteitä.

Kaupungin tekoälypolitiikassa (2024) on määritelty yhteiset periaatteet tekoälyn vastuulliselle käytölle. Lisäksi henkilöstölle on otettu käyttöön pakollinen, vuosittainen *Tekoälylukutaito (EU AI Act)* -koulutus. Vuoden 2025 aikana kaupungin henkilöstölle järjestettiin yhdeksän tekoälykoulutusta, joissa käsiteltiin muun muassa tekoälyn hyödyntämistä asiakirjojen käsittelyssä, tiedonhaussa, viestinnässä ja käännöksissä. Opetuspalveluissa käynnistettiin vuonna 2026 tekoälyn hyödyntämiseen keskittyvä koulutuskokonaisuus.

Kaupunki on osallistunut myös tekoälyn hyödyntämistä koskeviin kehittämishankeisiin. Vuonna 2026 toteutetussa *Kestäviä tekoälytekoja työpaikoilla* -pilotissa kartoitettiin henkilöstön osaamista sekä tekoälyn käyttötapoja ja mahdollisuuksia. Pilotin tähänastiset toimenpiteet ovat kohdistuneet

kaupungin henkilöstöön. Hankkeen seuraavassa vaiheessa kohderyhmänä ovat kaupungin johtoryhmä ja toimialojen esihenkilöitä. Hankkeen tavoitteena on kehittää kestävien tekoälytekojen toimintamalli, jonka avulla organisaatiot voivat hyödyntää tekoälyä vastuullisesti.

Tekoälyn hyödyntämismahdollisuuksia on selvitetty myös työllisyysalueella. Selvitysraportti *Tekoälyn hyödyntäminen Raahen työllisyysalueen kehityksessä: uhat ja mahdollisuudet. Katsaus KEHA-keskusten suunnitelmiin ja tekoälyjärjestelmien kehitykseen Suomessa* valmistui elokuussa 2025.

Käytännön tasolla tekoälyä on pilotoitu muun muassa kuntalaispalautteiden käsittelyssä. Parhaillaan toteutuksessa on hallintoverkon käyttövaltuushallinnan automatisointi. Henkilöstöllä on käytettävissä Microsoft Copilot ja Google Gemini -tekoälypalvelut, joita voidaan hyödyntää esimerkiksi tiedonhaussa ja asiakirjojen valmistelun tukena. Kaupungin käytössä olevista järjestelmistä on tunnistettu yli 60 tietojärjestelmää, joissa on tekoälyyn perustuvia ominaisuuksia.

Raahen kaupunki osallistuu aktiivisesti kuntien väliseen ja valtakunnalliseen yhteistyöhön tekoälyn hyödyntämisen kehittämisessä. Kaupunki on mukana alueellisessa Joki ICT Oy:n tekoälytyöryhmässä ja Traficomin tekoälyverkostossa.

3. Tietohallinnon arvio aloitteesta

Tietohallinnon näkemyksen mukaan valtuustoaloitteen tavoitteet ovat perusteltuja ja tukevat kaupungin digitalisaation kehittämistä. Aloitteessa esiin nostetut tehtävät ovat kuitenkin osittain yhte-neväisiä niiden toimenpiteiden kanssa, joita kaupungissa on jo toteutettu tai parhaillaan toteutetaan.

Tietohallinnon näkökulmasta keskeinen kysymys ei enää ole se, voidaanko tekoälyä hyödyntää kaupungin toiminnassa. Keskeistä on tunnistaa ne palvelut, prosessit ja työtehtävät, joissa tekoäly tuottaa suurinta lisäarvoa kaupungin toiminnalle, henkilöstölle ja kuntalaisille. Tämä edellyttää toimialojen tarpeiden, nykyisten toimintatapojen sekä käytettävissä olevien tietoaineistojen tarkastelua.

Mitä paremmin kaupungin prosessit, tietovarannot ja tietoaineistot on kuvattu ja hallittu, sitä helpompi on tunnistaa tarkoituksenmukaisia käyttökohteita sekä arvioida tekoälyn mahdollisia hyötyjä ja vaikutuksia. Tekoälyn vaikuttava hyödyntäminen edellyttää usein myös tiedonhallinnan, tiedon laadun ja toimintamallien kehittämistä ennen uusien ratkaisujen käyttöönottoa.

Tekoälyn hyödyntäminen edellyttää sen systemaattista hallintaa. Tekoälyn käytössä on varmistettava tietosuojan, tietoturvan, tiedonhallinnan ja muun lainsäädännön vaatimusten toteutuminen. Tämän vuoksi tekoälyyn liittyviä arviointikäytäntöjä, ohjeistuksia sekä hankinnan ja käyttöönoton toimintamalleja on tarpeen kehittää edelleen. Tekoälyhallinnan kehittäminen kuuluu osaksi kaupungin normaalia tiedonhallinnan kehittämistyötä.

Tekoälyn hyödyntämisessä on huomioitava myös, että kyse ei ole pelkästään uuden teknologian käyttöönotosta vaan usein muutoksesta työn tekemisen tavoissa. Hyötyjen saavuttaminen edellyttää henkilöstön osaamisen kehittämistä sekä aktiivista muutosjohtamista, jossa esihenkilöillä on keskeinen rooli.

4. Mahdollinen jatkoselvitys

Tietohallinnon näkemyksen mukaan tekoälyn hyödyntämistä on tarkoituksenmukaista edistää suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti. Kaikkia valtuustoaloitteessa esiin nostettuja teemoja ei kuitenkaan ole perusteltua käsitellä yksittäisen kartoituksen yhteydessä.

Mikäli aloitteessa esitetty kartoitus päätetään toteuttaa, se olisi tarkoituksenmukaista kohdistaa nykytilan tarkentamiseen toimiala- ja tulosaluetasoilla sekä vaikuttavimpien käytötapausten tunnistamiseen, arviointiin ja priorisointiin. Käyttökohteiden priorisointi mahdollistaisi kehittämistoimenpiteiden kohdistamisen niihin palveluihin ja prosesseihin, joissa tekoälyllä olisi suurin vaikuttavuus. Selvityksessä voitaisiin esimerkiksi tunnistaa kaupungin merkittävimmät tekoälyn hyödyntämiskohteet, arvioida niiden toteuttamisedellytyksiä ja kustannuksia sekä laatia ehdotukset jatkokehittämisen painopisteiksi.